

Μαριάννα Τζιαντζή

Οι λίγες δεκάδες πίνακες και σκίτσα του που έχουν διασωθεί μαρτυρούν τι μεγάλος καλλιτέχνης θα μπορούσε να γίνει, ενώ τα συνθήματα «**Έξω αι ΗΠΑ**» και «**Έξω το ΝΑΤΟ**», που γράφτηκαν από το δικό του χέρι στις κολόνες της πύλης του Πολυτεχνείου, δεν σβήνονται, δεν ξεχνιούνται.

Μια εκδήλωση μνήμης και τιμής για έναν ταλαντούχο καλλιτέχνη, που πήρε ενεργό μέρος στην εξέγερση του Πολυτεχνείου, οργανώθηκε το Σάββατο στο Δίστομο 50 χρόνια μετά τη δολοφονία του από τη χούντα. Ο Γιάννης Καΐλης, φοιτητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, βρέθηκε νεκρός σε ένα οικόπεδο της οδού Βαλτετσίου στα Εξάρχεια στις 22 Φεβρουαρίου 1974. Η επίσημη εκδοχή περί αυτοκτονίας δεν έπεισε κανέναν.

Οργανωτές της εκδήλωσης ο Δήμος Διστόμου-Αντίκυρας-Αράχωβας και ο Πολιτισμικός Σύλλογος Διστόμου που στεγάζεται στην πάνω πλατεία του χωριού (πλατεία Εθνικής Αντίστασης) σε μια ευρύχωρη ισόγεια αίθουσα που κάποτε ήταν ντίσκο (Cafe Amazons). Τα ίχνη της προηγούμενης χρήσης είναι ορατά (δύο φωτορυθμικά στο ταβάνι, πολλοί μικροί προβολείς, μια μεγάλη μπάρα, ράφια που κάποτε φιλοξενούσαν μπουκάλια με ποτά), όμως το βράδυ της 24ης Φεβρουαρίου διαπίστωνε κανείς ότι οι άνθρωποι είναι αυτοί που δίνουν νόημα στον χώρο και όχι το αντίστροφο.

Αρκετή ώρα πριν από την έναρξη της εκδήλωσης η μουσική του Μάνου Χατζιδάκι («Το χαμόγελο της Τζοκόντας») πλημμύριζε τη μικρή πλατεία και τα γύρω στενά. Στην αίθουσα πίνακες του Γιάννη Καΐλη, παιδικές και εφηβικές φωτογραφίες του και κόσμος πολύς («Ξεπεράστηκαν οι προσδοκίες μας» ειπώθηκε), έτσι που οι διοργανωτές δανείστηκαν καρέκλες από τη διπλανή εκκλησία του Αγίου Νικολάου, από τον ίδιο ναό όπου είχε τελεστεί η νεκρώσιμη ακολουθία του Γιάννη δύο μέρες μετά τη δολοφονία του. Κάποιος από τους ομιλητές περιέγραψε εκείνη την ημέρα: πολλή αστυνομία, οι κάτοικοι του Διστόμου και οι φίλοι του Καΐλη είχαν σχηματίσει έναν κύκλο σε απόσταση από την είσοδο του ναού, όμως σιγά σιγά ξεθάρρευαν, πλησίαζαν. Μίλησε και κάποιος που έντυσε τον νεκρό και είδε το κακοποιημένο σώμα του -η χούντα δεν επέτρεψε να πάει η σορός στο πατρικό του Καΐλη, να τον κλάψουν εκεί οι δικόι του, σαν να τον φοβόντουσαν ακόμα και πεθαμένο!

Πόνος βαθύς, οργή για τους άγνωστους και ατιμώρητους δολοφόνους του Γιάννη, αλλά και περηφάνια: αυτά τα συναισθήματα διαπερνούσαν τις περισσότερες ομιλίες. Ταυτόχρονα και η υπόσχεση για διαρκή αγώνα ενάντια στον φασισμό.

Γιάννης Καΐλης (1950-1974)

Μίλησαν κυρίως άνθρωποι που τον γνώρισαν. Μίλησαν για το μεγάλο ταλέντο του στη ζωγραφική, που είχε εκδηλωθεί από τα μαθητικά του χρόνια όταν ο ίδιος φιλοτεχνούσε τα σκηνικά για τις σχολικές θεατρικές παραστάσεις. «Θα γινόταν σπουδαίος ζωγράφος αν ζούσε» ειπώθηκε «και σήμερα θα μιλούσαμε εδώ για το έργο του, όχι για τον θάνατό του. Ποιος ξέρει, ίσως γινόταν καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών, ίσως και πρύτανης!». Τα εμβληματικά συνθήματα «**Έξω αι ΗΠΑ**» και «**Έξω το ΝΑΤΟ**» που είχε γράψει ο φοιτητής Γιάννης Καΐλης στην πύλη του Πολυτεχνείου

Μίλησαν για τη βαθιά αγάπη του Γιάννη για τη μάνα του, που πολύ νέα έμεινε χήρα με τέσσερα παιδιά. Τα καλοκαίρια ο Γιάννης δούλευε οπουδήποτε έβρισκε δουλειά (σε οικοδομές, σε φούρνους, σε μαγαζιά) για να βοηθά στο σπίτι. Από παιδί έγινε ξαφνικά πατέρας και προστάτης της οικογένειας.

Μίλησαν και για τις τελευταίες μέρες του, όταν μετά την εξέγερση του Πολυτεχνείου ήταν καταζητούμενος και είχε περάσει στην παρανομία. Κανείς όμως δεν ήξερε για τις τελευταίες ώρες του. Τι ήταν αυτό που εξόργισε τόσο πολύ τους βασανιστές του και τσάκισαν τα κόκαλά του και έλιωσαν τα δάχτυλά του, όπως είχε κάνει η χούντα της Χιλής στον Βίκτορ Χάρα; Ίσως η περήφανη στάση του, ίσως να τους ειρωνεύτηκε, να τους έδειξε την περιφρόνησή του.

Εκείνη τη βραδιά στο Δίστομο ο Γιάννης Καΐλης δεν ήταν μια σκιά. Ήταν λουσμένος στο φως, ζωντανός στις καρδιές και τη μνήμη των ανθρώπων. Με το παιχνιδιάρικο χαμόγελό του, παρόν. Βουρκωμένα μάτια αλλά και η βεβαιότητα ότι εκείνος δεν έζησε μάταια. Οι λίγες δεκάδες πίνακες και σκίτσα του που έχουν διασωθεί μαρτυρούν τι μεγάλος καλλιτέχνης θα μπορούσε να γίνει, ενώ τα συνθήματα «Έξω αι ΗΠΑ» και «Έξω το ΝΑΤΟ», που γράφτηκαν από το δικό του χέρι στις κολόνες της πύλης του Πολυτεχνείου, δεν σβήνονται, δεν ξεχνιούνται.

Η πρύτανης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας, Ερατώ Χατζησάββα (η πρώτη γυναίκα πρύτανης στα χρονικά της σχολής) μίλησε με συγκίνηση για τον Γιάννη Καΐλη, ενώ ο Δημήτρης Βεριώνης, συγγραφέας του βιβλίου «Θάνατοι στη χούντα» (κυκλοφορεί στις 4 Μαρτίου), απέδειξε με τεκμήρια ότι ο θάνατός του ήταν στυγνή δολοφονία και όχι αυτοκτονία, όπως ισχυρίστηκαν τότε οι χουντικές αρχές.

Βραδιά ζεστή, σχεδόν ανοιξιάτικη. Η εκδήλωση έκλεισε με το «Πόσα χρόνια δίσεκτα» των Γιάννη Μαρκόπουλου και Κ.Χ. Μύρη (Κώστα Γεωργουσόπουλου), το οποίο ερμήνευσε α καπέλα ένας συγχωριανός του Γιάννη, ο Λουκάς Τζιτζώκος, που δεν είναι επαγγελματίας

τραγουδιστής, μαγεύοντας όχι μόνο τους ακροατές, αλλά και τα ντουβάρια, το λιθόστρωτο και τον πλάτανο της πλατείας.

Πηγή: efsyn.gr